

5-сынып
Математика

13.01.2012 ж.
Ашық сабақ

Тақырыбы:
Аралас сандарды қосу

Математика пәнінің мұғалімі: Әшірбаев Ғабит Әшірбайұлы

Сабақ мақсаты:

Білімділік: Өтілген тақырыптарды қайталау және жүйелеу. Жай бөлшектер және аралас сандар, оларға амалдар қолдану дағдыларын қалыптастыру. Жай бөлшектерге қолданылатын амалдарды қайталау. Біліктерін логикалық оймен іске асыра білу.

Дамытушылық: Ойлау қабілеттерін, өз беттерімен жұмыс жасауын дамыту, математикаға деген қызығушылығын арттыру.

Тәрбиелік: Алған білімдеріне жауапкершілікпен қарауға, өз мүмкіндігіне сенуге, үлкен жетістікке ұмтылуға үйрету.

Түрі: дәстүрлі сабақ, өткен тақырыпты қайталау

Типі: аралас

Әдісі: түсіндіру, сызба-нұсқа, СТО, сұрақ – жауап

Көрнекілігі: сызба -нұсқа, кесте, ереже

Сабақ барысы:

1. Ұйымдастыру

2. Үй жұмысын тексеру № 531, №540

3. Қорытындылау сабағы

4. Бекіту

5. Үйге тапсырма беру.

Аралас сандар

Бүтін бөлігі

Бөлшек бөлігі

1,2,3,4,5,..... $\frac{2}{3}$; $\frac{5}{6}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{4}{12}$.

Ауызша есептер:

$$1 + \frac{1}{2};$$

$$2\frac{2}{3} + 1\frac{1}{3};$$

$$\frac{3}{8} + 6;$$

$$\frac{2}{5} + 3;$$

$$\frac{2}{3} - \frac{1}{3};$$

$$2\frac{4}{5} - 1\frac{3}{5};$$

$$2\frac{1}{4} - 1;$$

$$1 - \frac{2}{3};$$

Кітаппен жұмыс:

№541

Біріншісі $\frac{3}{4}$ -ке тең, ал әр келесісі

алдыңғысынан $\frac{4}{5}$ -ке артық болатын бірнеше

сан тізбектей жазылған. Осы тізбектегі бесінші орында тұрған санды табыңдар.

№542

Эстафетаға 5 спортшы қатысты.

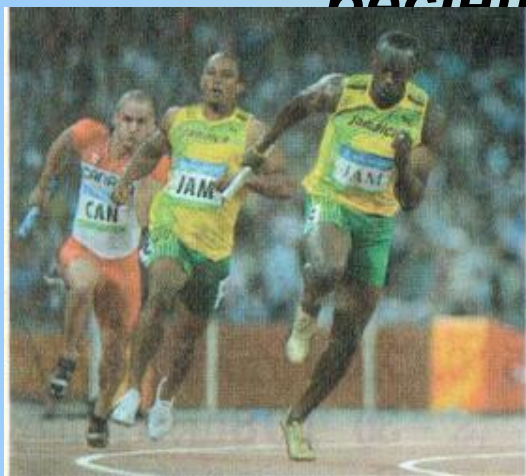
1шісі өзіне тиісті кезеңді $\frac{13}{60}$ мин.

Ал екіншісі $4\frac{1}{4}$ мин., 3шісі $4\frac{1}{12}$ мин. 4сі $4\frac{1}{10}$

мин. және 5сі $4\frac{2}{15}$ мин жүгіріп өтті.

Қай спортшы өзіне тиісті жолды

жүзден жүгіріп өтті?

Бөлшектерді жазып және оқып шығыңдар:

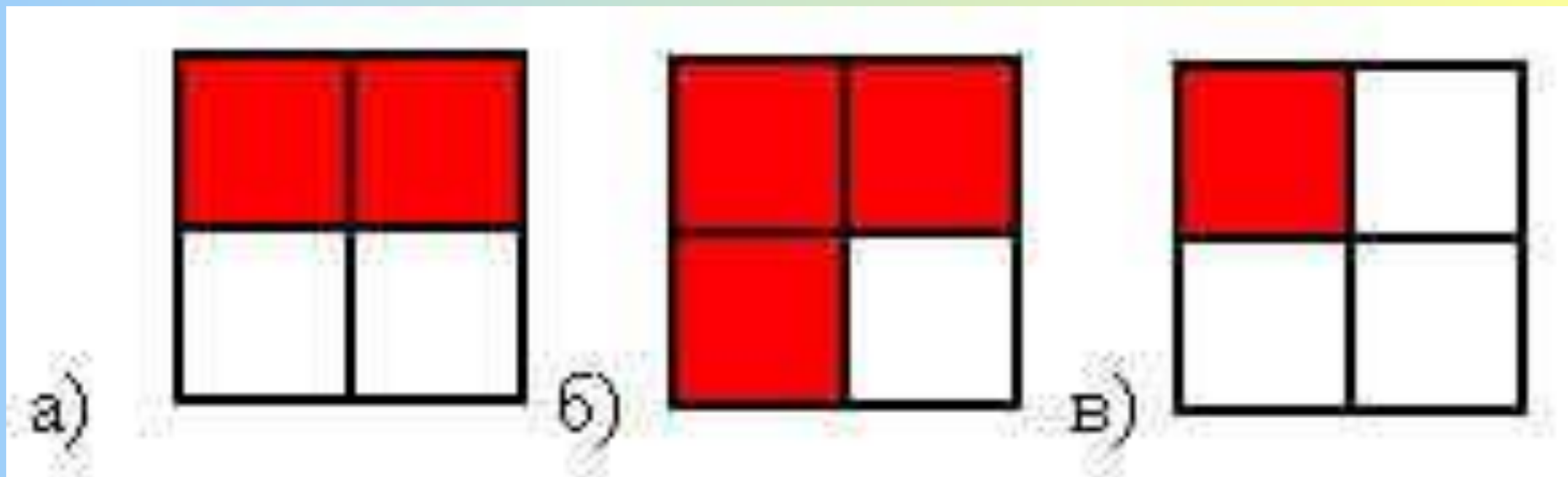

<i>Алымы</i>	
<i>Бөлімі</i>	
<i>Жазылуы</i>	

<i>Алымы</i>	
<i>Бөлімі</i>	
<i>Жазылуы</i>	

<i>Алымы</i>	
<i>Бөлімі</i>	
<i>Жазылуы</i>	

Бөлшек түрінде жазып және оқып шығыңдар:

<i>Алымы</i>	
<i>Бөлімі</i>	
<i>Жазылуы</i>	

<i>Алымы</i>	
<i>Бөлімі</i>	
<i>Жазылуы</i>	

<i>Алымы</i>	
<i>Бөлімі</i>	
<i>Жазылуы</i>	

Тест тапсырмалары. Амалдарды орындаңдар:

1. $\frac{6}{13} + \frac{3}{13} + \frac{5}{13}$ А) $\frac{7}{13}$;   Б) $\frac{5}{13}$;   В) 1;   Г) $1\frac{1}{13}$.
2. $\frac{5}{6} + \frac{3}{4}$ А) 1;   Б) $1\frac{7}{12}$;   В) $\frac{9}{12}$;   Г) $\frac{15}{24}$.
3. $5\frac{4}{27} + 2\frac{5}{9} + 1\frac{2}{3}$ А) $5\frac{3}{27}$;   Б) $6\frac{7}{27}$;   В) $9\frac{10}{27}$;   Г) $5\frac{13}{27}$.
4. $23 + \frac{5}{46}$ А) $23\frac{5}{46}$;   Б) $\frac{3}{4}$;   В) $2\frac{1}{3}$;   Г) $1\frac{1}{2}$.
5. $\frac{25}{36} + \frac{45}{36}$ А) $\frac{5}{12}$;   Б) $2\frac{11}{32}$;   В) $\frac{70}{36}$;   Г) $\frac{100}{107}$.

Логикалық жаттығу.

- 1. Жыл он екі айдың ішінде 30 және 31 сандары ауысып отырады. Ал 28 және 29 сандары қай айда кездеседі?*
- 2. Қосарланып жегілген ат-арбамен Самат 8 шақырым жол жүрді. Оның әр аты неше шақырым жол жүрді?*
- 3. Ағаш үстінде 100 торғай отырды. Аңшы 5 торғайды атып алды. Торғайдың қаншасы қалды?*

Тірек кесте.

Бөлшектерді қысқарту арқылы биылғы жылдың қазақша атауын кестеде табамыз.

$$\frac{9}{12} \text{ л}$$

$$\frac{16}{20} \text{ у}$$

$$\frac{3}{9} \text{ Ұ}$$

$\frac{1}{3}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{4}{5}$

“Бағытпен жалғастыр” ойыны.

$$\frac{5}{3}; \quad \frac{8}{8};$$

7

$$\frac{1}{5};$$

2

$$\frac{5}{6};$$

8

$$3\frac{2}{5};$$

Бірлік бөлшек

Ең кіші жай сан

Жұп цифр

Дұрыс бөлшек

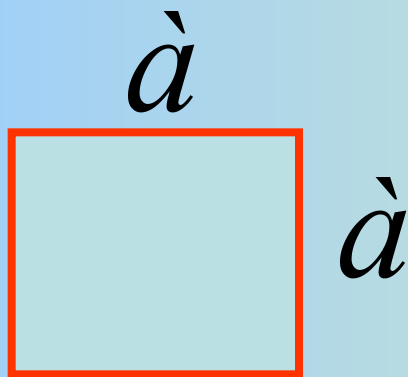
Тақ цифр

Аралас сан

Бұрыс бөлшек

Шығармашылық есеп

Квадраттың қабырғасы $3\frac{1}{2}$ см . Оның периметрін табындар.

$$P = 4a$$

Теңдеуді шешіңдер:

1 топ	2 топ	3 топ
$11\frac{11}{48} - \tilde{o} = 7\frac{5}{16}$	$\tilde{o} - \frac{2}{9} = \frac{1}{6} \cdot \frac{3}{5}$	$\tilde{o} + \frac{5}{19} = 6\frac{11}{38}$

“Кім жылдам?” ойыны

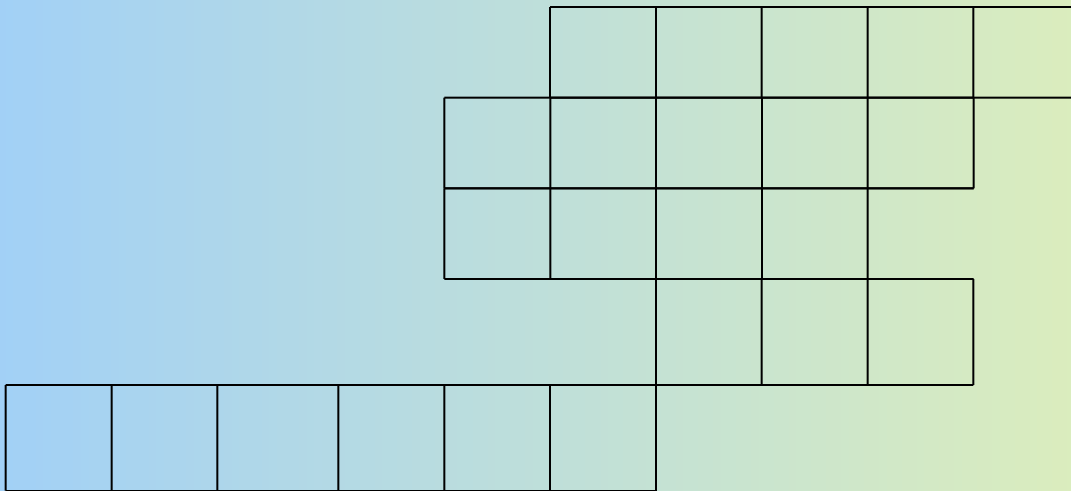
**12 мен 8-дің
ЕҮОБ-ін табыңдар.**

**6 мен 9-дың
ЕҮОБ-ін табыңдар.**

**12, 6, 18 сандарының
ЕҮОБ табыңдар**

Сөзжұмбақ шешу:

1. Алымы бөліміне тең немесе алымы бөлімінен үлкен бөлшек.
2. Бөлшек сызығының астындағы сан.
3. Бөлшек сызығының үстіндегі сан.
4. Ең кіші жай сан.
5. Координаталық сәуледегі таңдап алынған кесінді.

Тарихи мәліметтер

Атау	Уақыты	Ұлты	Тегі
Бөлшек сызығы, бөлшек	XII	Итальян	Леонардо Пизанский
Алым, бөлім	XII	Грек	Максим Плануд
m — n	Б.з.д. 287-212	Грек	Архимед
Бөлшек туралы толық мәлімет	XX	Орта Азия математигі	Әл-Хорезми

Үйге тапсырма:

№538, №539.